

več Wolfovega slovnika na dnevni red prinesel, temu nikakor ni bil vzrok to — kakor Vi smélo trdite, gosp. Dežman, pa sami ne verjamete — da dandanes ni mogoče tacega dela na dan spraviti; vzrok mojemu molčanju je le ta, ker po oni konferenciji v deželnem odboru 26. jul. 1874. je poročal stenografični zapisnik, da „zdaj je upanje upravičeno, da kmalu pride slov.-nemški slovar na svitlo.“ — Mene sicer ni taka sladka nada navdajala več od onega časa, kar se vredništvo slovarja ni izročilo g. Jan. Navratilu, veščaku in marljivemu delavcu; al sitnež nisem hotel biti, misleč si, da se vendar zgodi kako čudo in da res „kmalu“ dobimo slovar. Zdaj pa je podoba, da „sv. kmalu“ bode „sv. nikoli“, in da pri slovensko-nemškem slovarju se utegne vresničiti ranjcega gosp. Blaža Potočnika šala, ko so v Ljubljani zidali čuda močni zidani (špitalski) most, da „se bode podrl še le dan po sodnem dnevnu“, — da tudi slovensko-nemški slovar bo dodelan en dan po sodnem dnevnu, in tako se bode res spolnila volja blagega knezoškofa Wolfa, da narod slovenski dobi „komaj pričakovani slovar“ takrat v roke!

Konečno le še nekaj. Oporoka knezoškofa Wolfa se glasi na to, da se le to more obračati na korist Alojzijevišču, kar se skupi iz prodanih slovarjev. Zavleka tiska je zavleka porabe oporočnega denarja, ki ga je blagi mecén namenil svojemu zavodu. Kdor mi pa morebiti ugovarja, da obligacije več nesó nego prodaja slovarja, temu odgovorjam le edino to, naj še enkrat bere §. 26. Wolfove oporoke.

To v odgovor Vašemu „Tagblattu“ in v polno upravičenje na čêlu mojemu pismu stavljenih besedi: „Infandum jubes renovare dolorem“, ki bi jih tudi na unem svetu nevoljno izustil knezošof Wolf, ko bi vedel, kako se izvršuje njegova volja, njegova želja!

Dr. Jan. Bleiweis.

Književna vest.

Izišla je iz štampe V. svezka (svezka za maj)

„Srpske Zore“

sa ovom sadržinom: „Čiča Tima“. Pripovedka od Gj. Jakšića. — „Seoska namiguša“. Po Fried. Spielhagen. — „Cvjetno doba“. Pesma Jovana Simeonovića-Čokića. (Sa slikom.) — „Slepčeva osveta“. Po nemačkom. — „Siroče Ljubičića“. Pesme Gj. Jakšića. — „Gradina“. (Sa slikom.) — „Suvo Rudište“. (Sa slikom.) — „Proleće“. — „Ustaničko veče“. (Sa slikom.) — „Svetozar Miletić“. (Sa slikom.) — „Prolećni zvuci“. Pesma Pave J. Markovića. — „Prokop i železnica kroz Mont Cenis“. (Sa 2 slike.) — „Hercegovina i Crna Gora“. (Uz mape srbskih zemalja.) — Književni pretres. — Pregledne beležke. — Rebus. — Rešenje zadaća u IV. svezci. — Prepiska.

Uz ovu svezku donosimo našim p. n. predplatnicima kao vanredan prilog tri pregledne mape srbskih zemalje, i to: Crne Gore, Hercegovine, Bosne i Stare Srbije. — Za ostali naš svet cena je ovih mapa 1 gold. 20 novč.

„Srpska Zora“ staje na čitavu godinu skupa sa poštarinom samo 4 gld. 80 kr. — Predplata iz Austro-Ugarske šilje se najbolje sa poštanskom uputnicom pod adresom: Administration der „Srpska Zora“ III. Gärtnergasse Nr. 24 in Wien.

Sve do sada izašle svezke mogu se još dobiti.

Naši dopisi.

Iz Celovca 16. junija. — Lani ni letos! Lani so Slovenci naše dežele prihod novega predsednika c. k. deželne sodnije pl. Vesta pozdravljali z velikim

veseljem, kajti vedeli so, da po rodu Kranjec je slovenskega jezika popolnoma zmožen in da kot lojalen Avstrijan bode vedel, da narodna ravnopravnost, še posebno v tacih uradnih, kjer gré človeku véasih tudi za glavo, ne sme biti prazna fraza. „Kärntner Bl.“ — glasilo za pravice Slovencev — je tedaj po tem, kar je iz Celja slišal o vedenju pl. Vesta, javno svojo radost o tem imenovanju izrekel. Tudi vradna „Klagenfurtarica“ je lani v neki trezni uri zadovoljstvo svoje izrekla o tem, da je bil pri Celovski deželni sodniji za načelnikom pl. Frauendorffom ustanovljen poseben senát slovenskega jezika zmožnih sodnikov za obravnave s Slovenci, in tudi „Novice“ so to napravo pozdravljale z iskrenim veseljem. Zdaj pa se kaže stvar drugače. Drug za drugim med sodniškimi uradniki, slovenskega jezika zmožnimi, je že prestavljen iz Celovca, in kakor se čuje, tacih prestav še ne bo konca. Tako se v naši Avstriji časi preminjajo! Lani ni letos. Kaj pravi pl. Vest k temu? Se li ta prekucija godí z njegovim pritrjenjem ali proti volji njegovi? Časi so pri nas taki, da se letos podira, kar se je zidalo lani. O osebah pa žalibog tudi čestokrat veljá stari pregovor: „tempora mutantur et nos mutamur in illis“. Radovedni smo, ali pl. Vest ne bode prezrl „die berechtigzte Bitte“, ki jo je „Kärnt. Volksstimme“ poslala na adresu gosp. predsednika deželne sodnije. — Tukajšnji rodoljubi so sklenili meseca avgusta staviti spomin prerano umrlega slov. pisatelja A. Janežiča ter mu na rojstni hiši v Št. Jakobški fari (Rožni dolini) staviti spominsko ploščico. Nadejati se smejo udeleštva častiteljev ranjcega iz vseh okrajin slovenskih.

V Gorici 18. junija. — Danes se obhaja po vsi naši nadškofiji tridesetletnica papeževa; v prvostolni cerkvi pa so prevzvišeni nadškof dotično svečanost opravili pretekli petek. O tisti priliki, kakor tudi tisti dan prej — pri procesiji sv. Rešnjega Telesa — so preblagi gospod spet, gledé na hudo vročino, oziroma (16. t. m.) soparico, dokazali, da so, kar se tiče kreposti, Pija IX. vrstnik. Še eno težavno pa imenitno delo jih čaka — delo zgodovinsko — novo posvečenje slavne bazilike Oglejske. Odločen je za to sv. opravilo dan 13. julija (dan po sv. Mohorju), to je, tisti dan, kateri je že v prvo bila posvečena bazilika pred 845 leti. V staroslavni cerkvi Oglejski se vsako leto kaj popravlja; predlansko in lansko leto pa so bile poprave take, da so po vseh zidovih odznotraj namet (rajho) zbili in ostrgali tako, da je po cerkvenih zapovedih nove konsekracije treba. Veseli nas, da bo prav sedanji naš nadškof — Slovenec — tudi v tem oziru naslednik Poponov, kateri je l. 1031. 13. julija vpričo 12 podružnih škofov Oglejsko prvostolnico s sijajnimi obredi posvetil. Veseli nas tudi to, da so Nj. ekscelencija prav 13. dan julija v posvečevanje odmenili; zakaj vsak drugi dan v letu bil bi nepristojen, in to ne le zatega voljo, ker bi se častitljivi zgodovinski dan (13. julij) v nemar pustil, temuč tudi zarad tega, ker bi vsako premaknenje konsekracije vzročilo neprilichnosti v direktoriji (cerkvenem koledarji). Goriška nadškofija namreč in vse od starega Ogleja odvisne škofije obhajajo vsako leto 13. julija obletnico prvega posvečenja (dedikacije) bazilike Oglejske. Ko bi se zdaj druga konsekracija opravila kak drug dan v letu, morala bi se nje obletnica v dotičnih škofijah preložiti na tisti dan, kar pa znabiti brez neprilichnosti ne bi šlo. — Naš uradno umirajoči — moralno že mrtvi — „oče župan“, gosp. notár Perinello, se je na sv. Reš. Telesa dan — brez vsega ozira na to, česar zahteva — dostojnost, odlikoval po sijajni nenazočnosti pri procesiji. In sploh je zastopala mestno gosposko samo zastava mestna vihrajoča na mostovžu mestne hiše in pa me-

ščanska banda. Policija je storila svojo dolžnost pri središču procesije, ali drugod nikjer, kjer je nikjer bilo ni.

Iz Bizovika. (Čitalnica naša) vljudno vabi častite udeležence „besedi“, ki jo napravi prihodnjo nedeljo 25. dne t. m. popoldne ob 4. uri. Odbor.

Iz Ljubljanske okolice 19. rožn. — Kakor znano, je bila maja meseca v Šentvidu birma. „Tagblatt“ je potem poročal, da „so naši fantje po nekem dekletu najeti, maje za to slovesnost postavljene ponoči pred birmo posekali“ ter se hudoval, da se celó cerkveni obredi zlorabijo za opozicijo zoper škofa, in da potem ni čuda, če vera res peša, kakor klerikalci plakajo.“ — Ko bi bil „Tagblattov“ „za vero toliko vneti“ dopisnik prišel gledat procesijo sv. Rešnjega Telesa, videl bi bil velikanske maje in pa še krasne zastave, vdeležbo pri procesiji pa velikansko. Naše ljudstvo bilo je in ostane verno in pač dobro vé ločiti vero od vsega drugega. In ko bi tudi pri nas majev ne bi bili postavili ali že postavljene podri, bili bi po tem še le vam Ljubljancanom prav prav podobni, vsaj smo v časnikih brali, da že pred lansko procesijo je Vaš mestni župan zabranil na spodnjih Poljanah že napravljeni maj, letos pa, da na vsem Šentpeterskem predmestju, kjer so prejšnja leta velikanski maji procesijo slavili, ne en maj ni smel biti in da so celó mestni policaji popoldne pred dnevom sv. Rešnjega telesa po Šentpeterskih ulicah hodili glodat, ali se ni kdo pregrešil zoper ukaz županov. Zato preljubi „Tagblatt“, pometaj najprej pred svojim pragom, predno greš z umazano svojo metljo po kmetih, ki so se jim birmo lajda zati jati.

Iz Ljubljane. — Kakor iz gotovega vira slišimo, je sl. ministerstvo kmetijstva družbi kmetijski pisalo, da je obveljal njen nasvêt o reorganizaciji učiteljskih preparandij o tem oziru, da se bode kmetijstvo na preparandijah vprihodnje temeljito učilo, ker le potem je mogoče, da pridejo iz njih v kmetijstvu izvedeni učitelji na deželo, ki morejo šolsko mladino po dovršeni ljudski šoli s pridom učiti tako, da dobimo „nadaljevalnih kmetijskih šol“ veliko po deželi. Ministerstvo je pri tej priliki pohvalilo delovanje družbe kmetijske, dež. šolskega sveta in deželnega zbora. — Pregledovalni odbor, ki ga je poslednji občni zbor banke „Slovenije“ volil, da temeljito preišče stan bankinj, je — razen nekaterih poslej še potrebnih preiskav — dovršil svoje delo in vodstvu objavil predloge za prihodnji izvanredni zbor. Našel je, da banka ima še nekaj premoženja, in da se zavarovanim ni celó nobene zgube bati in to tem manj ker so delničarji po postavnih pravilih zavezani, primanjkuje z doplačanjem poravnati. Druga pa je z delničarji, katere postava v doplačanje veže in za katere bi najbolje kazalo, ako bi kaka druga solidna banka njeno zadržino prevzela. Vsaj se je tudi ravno zdaj Ljubljanska Štajarska eskomptna banka prelevila v „Kranjsko esk. banko“.

(Odsek za izdavanje Matičnih knjig) imel je 10. t. m. sejo, pri kateri se je dogovarjalo o nekaterih Matični ponujanih rokopisih in o narodnem blagu. Nabrano „narodno blago“ se bode izročila gosp. prof. Wiesthalerju v pregled in v poročevanje o njem pri prihodnjih odsekovih pogovorih. — Po gosp. prof. Pleteršnikovem nasvetu, da bi se po Slovenskem nabirala krajna imena za popolni „geografični imenik“, določi se, naj se odbor Matičin o tej zadevi obrne do izobraženih domoljubov po deželi s prošnjo, naj bi vsak v svojem kraju nabiral domača krajna imena (imena vasí, rek, gorá, hribov itd.) — Nekaj rokopisov oddalo se je gg. pregledovalcem, nekaj pa se jih je prihranilo za odborovo sejo, katera bode že morda v začetku drugega

meseca. — Tomanovo življenje, popisano po tajniku gosp. A. Praprotniku, in nekaj njegovih še natisnjenih in manj znanih pesem, vredjenih po nekaterih odbornikih, je odsek za izdavanje knjig pregledal; dotični rokopis pride po nekaterih malih popravkih že ta teden v tiskarnico. Tudi se je določilo, da se „Tomanovemu življenju“ dodá njegova podoba. — Matičini zemljevidi — posebno „Turčija“ in Kozlerjev „zemljevid slovenskih dežel“ — se pridno razpošiljajo. Dogodbe sedanje na Turškem vabijo omikane naše ljudi, ki časnike beró, da segajo po zemljevidu Turčije, ki le malo soldov stane. — Ravnokar so prišli iz Kökeovega litografičnega zavoda na Dunaji vdrugič natisnjene Matične diplome; sedaj se bode ž njimi lahko postreglo vsem udom, ki želé lično diplomu imeti.

— „Die schönen Tage von Aranguez sind vorüber“ — tako zdičujejo zdaj „nemški gospodje“ na rotovži, kar je prišla narodna opozicija vmes. V predzadnji in včerajšnji seji mestnega odbora se je to očitno kazalo. Se vé pa, da večina povsod zmaga nad manjšino in da manjšina le govori, večina pa — sklepa. Tako bilo je tudi v včerajšnji viharji seji, v kateri je šlo za to, da se imena mestnih ulic in trgov prekrstijo, hiše sem ter tje drugače številijo itd., kar bo stalo 3500 gold. stroškov, od katerih pride na blagajnico mestno 800 gld., ostali znesek pa plačajo hišni gospodarji, po 2 gld. vsak, za hišne številke nove baže. Ko bi mestna blagajnica bila bogata in bi môgla vse stroške na-se vzeti, je rekel dr. Karol Bleiweis, zgodí naj se volja večine; al ker je blagajnica mestna prazna, naj se odloži ta prememba do boljnih časov. Še več je govoril proti večinskemu predlogu, in odbornika Horak in Regali sta še marsikaj dodala; al vse bilo je bob v steno tako, da so narodni odborniki svoja kopita pobrali in pred sklepom zbornico — zapustili. Ker je ostalo po tem odhodu le samo 14 „nemških gospodov“, niso ti bili več sklepčni; poslali so zato na vse kraje po sukurs, in prihitelo jim je na pomoč toliko njihovih zapetačev, da so sklenili nameravano premembo. Zdaj bo Ljubljana srečna!

— Ostanke starodavnega mesta Metulum-a je odgojitelj rodovine kneza Schönburga, gosp. Günther Kurze, najdel v gozdu 4 kilometre daleč od Loža na Notranjskem. Tako piše on sam „Triesterici“. — Stavbe na koléh, zdaj pa še Metulum — res važni najdbi v ubogi naši deželici.

— Cerkevne skladbe. Našim cerkvenim pevskim zborom bodo gotovo jako vstregle tri „Ecce sacerdos magnus“ z responsoriji za škofovo obiskovanje, ktere je ravnokar v lahkem štilu na svetlo dal g. Ant. Foerster. Ena skladba je sestavna, dve ste razstavno zloženi. Ker se tem podobne besede tudi za gradual rabijo, se lahko pojo kot antifone pri dotičnih mašah. (Veljajo 50 kr.) — Od tega skladatelja se še dobi: 6 „Tantum ergo“ (po 50 kr.), dve veliki slovenski maši (po 50 kr.), „Lamentacije in Očitanje“ (po 40 kr.), „Pevska šola“ (po 60 kr.). —

— „Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi“, ki ga je v 10 pôl debeli knjižici popisal L. Porenta, župnik in čebelar v Bohinji, je pri bukvarji Gerberji v Ljubljani na prodaj po 15 kraje.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Poletinski čas, ko se državniki razkropijo na vse vetrove, eden gre v kopelje, drug se prevetrit v hladán kraj, imenuje se navadno politiška „mrtva saisona“. Isto taka bila bi letos, ako ne bi bilo hude vojske na Turškem. Ona ne daje mirú zdaj nobeni vladi, kajti čedalje silnejše pritiskajo Tur-